

OBRTNIK

Političen in strokovnjašk list za obrtni stan.

„Obrtnik“ izhaja 8. in 24. dne vsacega meseca in velja celo leto s pošiljanjem na dom vred 3 gld. — Za pol leta 1 gld. 50 kr. — Za četr leta 75 kr. Posamične številke 15 kr. — Uredništvo in Upravništvo Preširnov trg št. 3 — Naročnina in inserati sprejemajo se tudi v „Narodni Tiskarni“ Gosposke ulice št. 12. — Dopisi in poročila sprejemajo se v slovenskem i nemškem jeziku. — Inserati se računajo 3stopna vrsta za 1krat 4 kr. za večkrat ceneje.

Oklic rokodelskim mojstrom!

Vsled pooblastila vis. c. kr. ministerstva notranjih zadev od 22. novembra t. l. št. 20332 dovolila je vis. c. kr. deželna vlada z odlokom od 2. decembra 1888, da se sme ustanoviti društvo „Mojsterska bolnišna blagajna za zadrage rokodelskih obrtnij v Ljubljani“ ter je v smislu društvene postave od 26. novembra l. 1852. št. 253. d. z. predložene pravila potrdila.

Vsled tega skličemo v nedeljo dne 9. decembra dopoludne ob 10. uri, v Schrejnerjevo pivarno, št. Petersko predmestje

I. osnovalni shod.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Čitanje pravil in upisovanje pristopa k društvu,*) in eventualno
3. Volitev odbora.

Sodrug!

Z osnovo „Mojsterske bolnišne blagajne“ dobili smo blagotvorno društvo, ki je ustanovljeno in se bode vodilo po sodrugih, torej po naših lastnih nazorih in potrebah. Prilika se pa daje tudi onim sodrugom, ki pri društvu pomoči ne mislijo iskati, da s svojim pristopom pripomorejo v svrhu razcvitja in napredka društva, katero je namenjeno v najžalostnejem slučaju bolezni in ponesrečenja postati zavetišče vseh rokodelskih sodrugov.

Davno so že minuli časi, v katerih so stari cehovi ali zadrage po bratovsko skrbele za svoje člane; ponovimo mi toraj, ta stari hvalevredni običaj s splošnim pristopom k društvu in pokažimo, da je obrtni stan, čeravno zbeگان v svojim socialno-obrtnem postanku, vendar pripravljen s podporo svojih pomoči potrebnih sodrugov osvedočiti jedinstvo in vzajemnost celega stanu.

Namen tega društva v svojem pričetku je le skromen. Preskrbljenje tovarišev v bolezni in izplačanje svote za pogrebščino je njegov prvotni cilj. Nihče pa ne more dvomiti, da bode to društvo polagoma, če se z vsestransko podporo okrepeča, storilo lahko tudi korak naprej, da bode iz dostankov rezervnega fonda v smislu § 10 društvenih pravil, podpiralo tudi one pomoči potrebne društvenike in njihove družine, kateri bodo po onemoglosti in starosti brez pridobivanja in prislužka.

Sodrug! Temelj novi zgradbi je položen. Bodimo vsi od prvega do zadnjega marljivi sodelavci, da izvršimo iz pohlevnega pričetka lepo in veliko delo v korist in čast vsega rokodelskega stanu!

V tem smislu vabi k splošni udeležbi k temu zboru vse rokodelske mojstre najuljudneje.**)

Osnovalni odbor:

M. Kunc, krojač.		A Klein, družnik tiskarne.		D. Hribar, upravitelj.
B. Žitnik, čevljar.	F. Dežman, knjigovez.	J. Föderl, pek.	B. Horvat, čevljar.	A. Kunst, čevljar.
J. Lasetzky, krojač.	M. Perne, čevljar.	J. Regali, mizar.	J. Sparovic, zlatar.	L. Widmayer, mizar.
J. Žagar, pek.	K. Hinterlechner, čevljar.	J. Bonač, knjigovez.	L. Tratnik, pasar.	N. Čamernik, kamnosek.
A. Košir, jermenar.	A. Jenko, pek.	F. Šturm, krojač.	V. Hansel, mizar.	F. Levec, kjučavničar.

*) Oglasila za pristop sprejema tudi pismeno osnovalni odbor.

***) Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Važna stanovska vprašanja.

Biti in minoti, stvarjati in ohranjevati, pa tudi razruševati, je zakon življenja, zakon narode. Priroda skrbi za ohranjenje plemen, pa tudi pušča, da pogine na milijone stvaritev, kajti v borbi za obstanek ostaja jih le toliko, da se ohrani pleme, vrsta. Tak je zakon, o katerem govorimo, v rastlinstvu, živalstvu, pa tudi pri človeku. Mi ga tu le omenjamo zaradi tega, ker se kaže v njem strašno nasprotje. Še le v našem času se prav hudo in temeljito bje boj za obstanek. Vsak dan nam kaže, kake skalne in propadi so na potu življenja: ta pot obdaja stok in beda.

Veliki grehi borznega liberalizma maščujejo se sedaj na gospodarskem polju, proizvajajoči narod začena razločevati mej besedami in dejanji. Dolgo zatirani konservativni nagon v narodu se mogočno probuja. Proizvajajoči stanovi spoznavajo krive proroke, prave prouzočitelje obubožanja prostega naroda, sedaj protestujejo proti stoterni krivici, ki se je jim godila. Zaupanja nemajo več in srdé se na veliko spekulacijo videč, kako da list za listom pada.

Še danes imajo veliko besedo elementi stranke „verwaltungs Rathov“, ki so ob času gospodarskega razcveta plesali okrog zlatega teleta, in ko se je pa začel gospodarski propad, so si pa v svoj prid izkoriščevali slabo stanje prebivalstva in države.

Ker je obrt vedno bolj propadala in so sploh razmere obrtnih stanov bile naravnost obupljive, je sedanja vlada izdelala in predložila državnemu zboru načrt zakona za izboljšanje obrtnije in tako je postal nov obrtni zakon iz 1883. leta.

Če tudi ni zadovoljil vseh pravičnih želj, in nujnih potreb, vendar je uvel snovanje zadrug in dokaz zmožnosti.

Te dve stvari bi bili za obrtniški stan zares veliki in dobrodejni pridobitvi, da so postavodajatelji skrbeli, da bi se določbe tudi rabile v prid obrtnemu stanu. Kaj koristijo zadruge, če se jim je naložilo toliko velicnih dolžnostij, dalo se pa jim ni skoro nobenih pravic? Kaj koristi dokaz zmožnosti, ako imajo o tej zadevi odločevati v prvi vrsti poklicani organi zadruge.

Res je danes mnogo težje dokazati zmožnost za nastop rokodelske obrti, ker je treba spričevala, da je tudi več let že delal. Toda ti spričevali lahko nadomesti uspešno obiskovanje obrtne učilnice.

Dokaz zmožnosti je pa treba le za mali obrat, kajti kdor ima najmanj 20 delavcev, lahko po ministrske naredbi z dne 17. septembra 1883 naznani „tovarno“ ter potem imajoč to „svobodno obrt“ lahko dela majhnim rokodelcem kaj neljubo konkurenco.

Zaradi tega jelo se je jako živahno gibanje mej obrtniki. To gibanje je pa čisto naravna posledica pričakovanj, ki so se stavila v dokaz zmožnosti za rokodelske obrti. Pričakovali neso le novotarij in tako zaželjenega izboljšanja v rokodelskih razmerah, temveč tudi dejanskih koristij, ki jih bode imel obrtni stan. Zboljšanje obrtnih razmer

pričakovali so pa z neko opravičenostjo. Prihodnost bode učila, če vse te naredbe zares prinesó zaželjena izboljšanja, kajti žalibog obrtni zakon je v marsičem jako nejasen.

Premišljevali smo o tem, če bi se dalo rokodelstvo povzdigniti s tehničnimi pripomočki in prišli smo do bistveno negativnega rezultata, kajti spoznali smo, da delo s stroji je v nasprotju z rokodelstvom, ter se ne da uporabiti v korist poslednjega.

Oni, ki pokladajo veliko vrednost na stroje v mali obrti, se motijo in spravljajo obrtnika na napačna pota. Misel samopomoči, katero manšterstvo vedno oznanja, igra v njih računih neko bolj ali manj skrito ulogo. Boje se posledic, ki bi se lahko izvajale iz zahtev, da naj se omeji velika obrt, ter se hočejo temu izogniti slepeč rokodelca z enakopravnostjo, katera ima res pravno pa ne faktično. Da bi gospodarski slabši imel kako pravico do pomoči, katero mu moreta dati postavodaja in državna oblast, nečejo priznati, kajti v tem vidijo rušenje liberalnih gospodarskih načel.

Ko bi bili o pravem času spoznali, kako je treba, da podpirajo drug drugega ter se združujejo, ko bi bili vsi skupno gledali, da uspeva rokodelstvo, kakor neka skupna last, bi varstveni zid tega stanu ne bil tako propal, kajti bili bi ga hitro popravili, kjer bi se bil kaj poškodoval ter odganjali sovražnike, ki ga podjedajo.

Jedna najhujših napak sedanje male obrtnije je dajanje na upanje za dolgi čas. To uniči obrt pri sedanjem majhnem dobičku. Treba bode bolj omejiti kredit, to je pa le mogoče, ako se o tem ves rokodelski stan sporazume. Vsak, ki si skuša naročnika pridržati s tem, da mu dolgo dela na upanje, škoduje sebi, pa tudi drugim obrtnikom. Vsakdo, ki se ne mara združiti z drugimi, pripomore, da more tovarnar in grosist brez vseh ovir zalagati zasobnike in da se nevarno dajanje na upanje še bolj razširi. Da je delo dobro, na to treba dobro gledati. V tem bi morali nadzorovati drug drugega. Zadruge bi morale celo po svojih listih skrbeti, da ljudje zvedo, kdo šušmari, ter tako odpreti oči občinstvu. Le z dobrim blagom morejo si zadruga in njeni člani pridobiti zaupanje. Na navedeni način bi se kmalu naredil konec vsakemu šušmarjenju.

Odgovor ministerskega predsednika na interpelacijo o obrtnih zadevah.

V seji zbornice poslancev dne 28. oktobra so dr. Heilsberg, dr. Weitlof in drugovi interpelovali vlado o potrebnih reformah v obrtnih zadevah glede zakonodaje in uprave. Gospodje interpelantje naglašali se potrebo reforme pridobinarinskega patenta in hišnega najmovinskega davka; pritoževali so se o okornem in dragem sodnjem postopanju in pokazali so pot, kako naj bi se reformovalo. Zahtevali so, da se delo po kaznilnicah tako uravna, da ne bode škodovalo malemu obrtniku. Poudarjali so, da

se mora izdati zakon proti ponarenju blaga ter se močneje obdačiti potovalne zaloge in krošnjarstvo, izdati zakon s urejenji ceharstva in da se ta stvar preustroji po potrebah gospodarskega razvoja.

Nadalje so naglašali interpelantje, da bi bilo v interesu malega obrtništva, da se bolj razvijejo nadaljevalne šole in šole za obrtne učence, ustanovljajo rokodelske šole ali pa da se vsaj razširi pouk o ročnih spretnostih v ljudskih šolah. Omenjali so interpelantje, kako oblastva počasi rešujejo razne obrtne zadeve, in da se uloge zadrug večkrat niti ne rešijo tako, kakor zahteva interes obrtništva, in kakor bi se rešile, ko bi oblastva imela več pojma o obrtništvu in da se na raznih krajih kaj različni obrti silijo v jedno zadrugo. Da se temu odpomore, priporočajo interpelantje, da bi se osnovali deželni obrtni sveti pri deželnih političnih oblastvih in vrhovni obrtni svet. Interpelantje vprašali so vlado, če misli v ta namen, da se odpravijo v interpelaciji navedene pomanjkljivosti in pripravijo ter pozneje izvedejo potrebne reforme: a) poizvedovati, kar treba, in proučevati te zadeve; b) predložiti potrebne načrte zakonov, ali pa vsaj pospeševati take načrte, ko bi se predlagali v zbornici; c) potrebno ukreniti, da se odpravijo navedene pomanjkljivosti v upravi.

Ker je odgovor grofa Taaffeja na to interpelacijo jako važen za malo obrtništvo, in ker se tiče vprašanj, o katerih smo že večkrat govorili v našem listu hočemo ga priobčiti svojim čitateljem.

Grof Taaffe odgovoril je nekako tako-le:

Usojam si v imenu vsega ministerstva na to interpelacijo odgovoriti to-le: K točki I. interpelacija, da bi se premenil patent o dobitkarini in hišni najmarini, omenjam sledeče: Kar se tiče v interpelaciji zapopadenih reform, pri katerih naj bi se posebno gledalo na malega obrtnika, sklicujem se na izjavo gospoda finančnega ministra v 173 seji X. zasedanja visoke zbornice dne 14. oktobra 1887, da hoče vlada predložiti zbornici poslancev zakone o reformi direktnih davkov, pri katerih se bode oziralo, da se olajša davčno breme manj premožnim, katere posebno tlači, ako bodo parlamentu predloženi načrti zakonov o užitnini državi zagotovili potrebne večje dohodke. V predlogi teh zakonskih načrtov bi se lahko tudi oziralo v drugej točki interpelacije omenjene želje gledé obdačenja potnih zalog in krošnjarstva, da bode primerno obdačenju stalno naseljenih trgovcev in obrtnikov.

Kar se tiče v točki II. interpelacije omenjenih reform glede pravosodnje zakonodaje in uprave vsojam si nastopno odgovoriti: Vlada nikakor ne taji, da so veljavni predpisi o sodnjem postopanju v prepirnih zadevah že zastareli ter so potrebni reforme, kar dokazujejo opetovane vladne predloge, ki so se v ta namen predložile državnemu zboru. Če tudi se ne da ugovarjati, da je potreba reforme v tej zadevi, vendar jo mali obrtniki in trgovci na drobno pač le malo občutijo.

Kakor so gospodje interpelantje sami priznali, imajo mali obrtniki in mali trgovci iztrjevati največ le male svote. Da se iztožijo take vsote, so se

Listek.

Rokodelci in zadruge (Zünfte).

Ponatis iz matične knjige „Ljubljanski meščanje v minulih stoletjih“ spisal Ivan Vrbovec, c. kr. gim. profesor. Ljubljana 1886.

(Dalje)

§ 3. Pomočniki in učenci (Gesellen und Junge).

Tudi pomočniki in rokodelski učenci so bili po nekoliko udje zadrugi, ako so delali pri „poštenem“, rekše v zadrugo vpisanem mojstri. Nezadržni mojster je težko dobil pomočnika, zamán mu je ponujal celó večji zaslužek, kakor so ga imeli navadno dajati drugi v zadrugo vpisani mojstri. Vsak pomočnik se je premislil na tuje prišedši po dvakrat, predno je stopil v delo pri tacem mojstru. Ta čas je bil zánj izgubljen. Ko je zapustil namreč tacega mojstra, potrditi mu le-ta ni mogel v „Wanderbuch“, da je delal pri njem toliko in toliko časa; njegov podpis ni veljal nič, kajti veljavo je imelo le potrjilo vse zadruge z združnim pečatom. Takšen pomočnik se torej ni mogel vrniti prej s popotovanja, dokler ni tega zamujenega časa znova prebil pri zadružnem mojstri, vrhu tega si je nakópal na glávo še ime „nepoštenjaka“ in je nosil to ime ter ni smel zahajati

med pomočnike in se udeleževati njihovih shodov, dokler se ni odkupil s pijačo.

Zanimivo je, kako je iskal v Ljubljano došli pomočnik dela. Oglasiti se je moral najprej pri „očetu“, ki je poslal takoj po najmlajšega mojstra. Temu je bilo voditi tujega pomočnika krog vseh mojstrov in iskati dela zánj. Najprej ga je vedel k najstarejšemu, ako ga ta ni mogel porabiti, pak k tistemu, ki je bil že najdlje brez pomočnika in je že najdlje povpraševal po njem. Ako ga tudi ta ni mogel porabiti, šla sta šele k drugim mojstrom po delu vpraševati, in sicer oziraje se na njihovo starost. Vdóve so zavzemale tisto mesto, kakor njihovi umrši možjé. Zdaj šele, ko sta obtékala vse mojstre, dobil je najmlajši pravico do delo iskajočega pomočnika. Pomočnika, ki se ni popolnoma izučil, smel je sicer vsak mojster vzeti v službo svojo, toda nad štirinajst dnij ga ni smel pridržavati pri sebi, in ravno to je veljalo o pomočniku, ki se ni mogel izkazati z vsemi potrebnimi pismi („Kundschaften“). To se je zvala jednaka pravica za vse.

Pósel najmlajšega mojstra gotovo ni bil prijeten, zato so izbrala nekatera rokodelstva namesto njega starega pomočnika („Altgeselle“) ki je prevzel ta sitni pósel. Če pa so napósed bili v Ljubljani vsi mojstri s pomočniki že preskrbljeni in niso potrebovali došlega pomočnika, morali so mu dajati

vsí po vrsti nekoliko dnij stanišče in hrano. Ko pak je pomočnik tudi na ta način vse mojstre obral in se mu vklub temu ni odprla nobena služba, podati se je moral dalje na potovanje.

Po svoje in kakor bi se njim samim ljubilo izbirati si pomočniki niso smeli mojstrov, že samó to željo izraziti, je bilo kaznjivo. Vstopiti je moral toraj pomočnik ravno pri ónem mojstru, ki je kacega pomočnika potreboval.

Še leta 1791., ko so jela višja oblastva o zádrugah misliti nekoliko svobodnejše, mogel je pomočnik izpremeniti službo svojo, ako je pri kacem mojstru pomočnikoval že najmenj štirinajst dnij, samó tačas, ako je dovolila v to vsa zadruga; vendar tudi takrat ni mogel iti k tacemu mojstru, ki je imel že tri pomočnike, akoravno so pomočniki najrajši se zatekali k takim mojstrom, ki so dajali mnogim pomočnikom dela. Proti taki zahtevi so se mojstri zeló upirali. Dogovarjali so se pa iz tega uzroka tako, da ne bi imel jeden mojster vseh, drugi pa nobenega, „kajti dobro vémo,“ dejal je o priliki jeden mojster, „da se dadó pomočniki preslepiti z boljšo plačo in da hodijo rajši k tistim v delo, ki plačujejo bolje. Kakšen neréd bi pač nastal, da je pomočnikom dovoljeno popolnoma po njihovi volji in kakor bi se njim zljubilo hoditi od jednega mojstra do drugega.“ Nekoliko prostosti so si mojstri dajali le v tem slučaju, ako ni prišel že dlje noben

zadnji čas dovolile po zakonodavstvu daleč sezajoče olajšave, pred vsem se odpravile razne formalnosti, ki so prejšnje čase veljale za jamstvo dobrega pravosodstva. Tu le omenjam zakon o opominjanji, s katerim se dovoljuje, da se sme pri terjatvah do 200 gld. izdati pogojni plačilni ukaz, nadalje zakon o bagatelnem postopanju, ki se sme pri terjatvah do 50 gld. vsekako rabiti, pri terjatvah do 500 gld. pa, če se stranki tako sporazumeta.

S tem se je doseglo jako hitrejše in cenejše pravosodje, ker se je pustilo sodniku, da prosto razsoja o verjetnosti dokazil, dale premerna navodila glede zapisnika obravnave, in omejili slučajji, v katerih je dovoljena pritožba, tako da v največ slučajjih ni nobene pritožbe proti razsodbi.

Zatorej ni res, da bi bile predpisane jako težavne in drage formalnosti, da se iztožijo take terjatve. Če se stvar dobro in nepristranski premisli, priznati se mora, da se je oziralo na to, da bode pravosodje hitro in po ceni. Ravno tako se ne more priznati, da bi bila opravičena daljša pritožba, da sodniki po svojih studijah in svojej stopinji v življenji nemajo potrebnega tehničnega znanja, glede terjatev rokodelcev in malih trgovcev. Zadeve so navadno kaj priproste. Sicer pa sme sodnik po zakonu po kratkem potu zaslišati izvedence ter tako popolniti podlogo za sodnjo odločbo, ne da bi se stroški dosti povišali.

Nikakor se pa ne more pričakovati posebnega uspeha od občinskih sodišč po viterberskem in badenskem uzorci, kajti proti razsodbam teh sodišč, katerih kompetenca je pa dosti bolj omejena, kakor kompetenca naših bagatelnih sodišč, je v zmislu § 14 št. 3 zakona o sodnjem ustavi nemške države, vselej dopuščen priziv na redna sodišča. Po sedaj veljavnih zakonih je pa tudi dopuščeno, da se smejo za poravnavo privatno pravnih zadev vzeti razsojevalci in občinski posredovalci.

Proti temu, da bi se razsodišča, ki se sedaj opirajo na kompromise, spremenila v razsodišča z obligatoričnim značajem in občinskim posredovalnim uradom dala sodnja oblast, govore isti uzroki, kakor proti svedenju občinskih sodišč po uzorci posamičnih nemških držav. V kolikor so pa gospodje interpelantje izrekli željo, da se razširi bagatelno postopanje tudi na višje vsote in da se uvede pavšalna sistema za odvetniške pristojbine, usojam se sklicevati na vladni predlogi o ustnem sumaričnem postopanju in odvetniškem tarifu, ki sta se že zbornici predložili.

Delo po kaznilnicah se je pa vlada vedno prizadevala urediti tako, da bode kolikor se da malo škodovalo malim obrtnikom, seveda da se pri tem ne more iti predaleč, ker dolžnost pravosodnje uprave je skrbeti, da kaznenci zmiraj delajo. Pravosodnja uprava je začela rabiti kaznence za deželna kulturna dela. Najprej se je poskusilo leta 1886. na Koroškem, in to poskus so sprva z nekakim nezaupanjem gledali pri delu udeleženi faktorji. Ker se je prvi poskus dobro obnesel, so se lani kaznenci rabili na treh, letos, pa na šestih krajih, na Kranj-

skem, Koroškem, Solnograškem in Štajerskem za taka dela. Pričakovati je, da se bodo kaznenci vedno bolj porabljali za deželna kulturna dela, a pri tem se ne sme prezreti, da mora biti pravosodnja uprava jako previdna, da s pasivnimi podjetji — deželnih kulturnih del ne bi zvrševala na stroške kaznilniškega zaklada in s tem preveč povekšala stroškov za kaznilnice.

Ravno tako je pravosodnja uprava si prizadevala, da bi se po kaznilnicah izdelovalo le tako blago, ki se more prodati in izvažati le zaradi nizke cene. To se je posrečilo pri nekaterih izdelkih zlasti pri košarstvu, toda vsa prizadevanja, da bi obrtnike, industrijce in izvaževalce pridobili, da bi se v večjej meri za izdelavanje takega blaga posluževali kaznencev, ostala so skoro brez uspeha, dokazovati pa pač ni treba, da državni organi niso poklicani, da bi izdelke prodajali v inozemstvo in poizvedovali, kod bi se prodali, deloma pa tega tudi storiti ne morejo. Nadalje so gospodje interpelantje izrazili željo, da bi se odpravilo načelo, po katerem se je sedaj ravnala postavodaja in uprava, da se je vedno oziralo le na dolžnika, na upnika — v tem slučaju obrtnika ali malega trgovca — pa nič.

Naj bode že res v obstoječih razmerah dolgov, mali kupec ali rokodelc največkrat upnik, ali naj je še mali obrtnik večkrat dolžnik, ne more se vladi očitati, da je zakonodavstvo na neutemeljen način gledalo na dolžnika v škodo upniku. Da ne omenjamo mnogobrojnih zakonov, ki so se izdali pred kakimi petnajstimi leti v namen, da se hitreje in ceneje dobi pravica, kateri zakoni gotovo le koristijo interesom upnikov, navedimo le zakona z dne 31. aprila 1882, drž. zak. št. 24. kateri omejuje, da tedaj skoro popolno oproščenje uradniških plač rubežni, nadalje treh zakonov, ki so se izdali še le pred malo leti. To je postava z dne 25. maja 1883. drž. zak. št. 78, dajoča upniki državnokazensko vastvo proti preprečenju posilnih zvršitev, katero preseza okvir kazenskega zakona, nadalje postavo z dne 16. maja 1884, drž. zak. št. 35 in 36, katerih prva preminja nekatere določbe konkursnega reda in postopanja pri rubežnih, kakor izrečno pove že naslov zakona: „v varstvo upnikov proti dejanjem, ki bi bila jim v škodo“ in poslednji zopet v varstvo upnika ureja ugovarjanje pravnim postopanjem, ki se dostajajo premoženja dolžnika, ki ne more plačati dolgova. (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane. Pri vsem gibanji v ljudskih krogih to je izmej onih državljanov, ki v javnem in političnem življenji nemajo besede — opaža se, kako silno se opirajo tako znane merodajne osebe, proti najmanjši zahtevi, ki izvirajo ali pa se predlagajo po istih. Bodi si stvar še tako opravičena in potrebna, stavlja se ji zapreke samo zatogadelj, ker se svetu pokazati noče, da zamore, kaka zdrava misel in pameten nasvet izhajati, od tako podredjenega stanu, kakor je priprosto delavsko ljudstvo.

pomočnik, kakeršnega je ravno kdo potreboval skozi Ljubljano. Takrat je pisal mojster lahko v kakšno drugo mesto pónj. Došli pomočnik se je moral oglasiti na rokodelski ostaji („Herberge“) in poklicati ali najmlajšega mojstra, ali pa najstarejšega pomočnika; ta ga je peljal k mojstru, ki si ga je naročil. A pismo, s katerim je najemal mojster tujega pomočnika, morala je podpisati zadruga, sicer ni imelo veljave. Še leta 1791. so se zaradi tega prav do živoga sprli mojstri. Nekov barvarski mojster je srečal namreč v Kranji barvarskega pomočnika ter ga, ker ga je ravno potreboval, takoj vzel v službo. A ko je le-ta prišel v Ljubljano in hotel pri svojem mojstru vstopiti, zahtevala je zadruga, naj se ravno tako, kakor drugi, oglasi na rokodelski „ostaji“, od koder ga bo vodil najmlajši mojster in ga ponujal okoli. Zaradi njegovega mojstra pa, ki je postopal tako nepostavno, sklicala je zadruga shod in obravnavala je v njem o ti stvári. Barvarski mojster, ki si je naročil pomočnika in menil, da se mu dela krivica, raztogotil se je tako, da je pítal v združnem shodu svoje kolege s „potepuhi in cépci“, („grobe Flegel und Halunken.“) Sedaj se je vnela streha! Ker se stvar torej zlepa ni dala poravnati, oglasili so jo višjemu oblastvu, in dasi ni barvarski mojster ravnal tako, kakor bi bil moral, določilo je vendar višje oblastvo, da sme obdržati naročenega pomočnika. Mislilo je nekoliko svobodneje od zadruga. Predno so minili trije meseci, odpovedal je

svoje delo brez kacih pogojev in uzrokov. Če je pak delal že več od jednega četrtletja in želel šele potem bodisi ali službo izpremeniti, ali pa oditi iz Ljubljane, preskrbeti je moral prej naslednika. Tudi na odpust je šel lahko, toda kaznovali so ga z zaslužkom dveh tednov, ako so mu dokazali, da je prosil odpusta le zato, da bi spravil mojstra v zadrego ravno tačas, ko je imel največ dela in največ naročil. Celó noben mojster ga ni smel več vzeti v službo.

Nekateri pomočniki, n. pr. pádarski so morali gredoči na sprehod ali sicer po zasebnih svojih opravkih povédati, kje jih bo mogoče dobiti to ali óno uro. Čez deveto uro ni smel izostajati nobeden. Če je prišel pozneje domóv in trkal na hišna vrata, odprl jih je mojster, če se mu je zljubilo, ali pa tudi ne. Siliti ga ni mogel nihče. Pomočniki so se pač požurili, da so bili zgodaj domá, kajti v prejšnjih stoletjih so se zapirale gostilnice že ob deveti, najkeseje ob deseti uri, in še v minulem stoletji so gledali kaj strogo na to, da ni bila čez polnočno uro odprta nobena gostilna in nobena kavárna.

Sicer pa so mojstri neradi videli, če so n. pr. pádarski pomočniki sploh zahajali iz njihovih hiš; v združnih pravilih so jim priporočali, naj v prostem času ne popíjajo in ne igrajo, ampak naj jemljó rajši v roke kako knjigo, tíčočo se njihovega poklica.

Zádržna pravila so priporočala pádarskim pomočnikom, naj ne ločévajo ubožcev od bogatinov,

Iz naših krogov izhajal je nasvet, kaznjence, ki so delali obrtniški produkciji toliko konkurence in škode, uporabljati za kulturna dela! V brezštevilnih shodih in prošnjah ponavljal se je ta nasvet. Ni pa še tako dolgo od tega, da bi bili pozabili, kako pomilovalno so se nekateri, ki imajo iznajdbe dobrih mislij v zakupu, izražali o naših sanjarjih — in danes ne morejo prehvaliti izvrstnih uspehov, katere so vsestranski dosegli pri kaznjencih z uporabo taistih pri kulturnih delih na prostem! Da previdno zamolčijo one, ki so jih po silnem trudu napeljali na to misel, to se ob sebi razume, kajti priznavati zasluge za kako dobro stvar drugemu, nego sebi, ne spada mej njih nazore.

V obširni spomenici na deželni odbor kranjski prosili so obrtniški krogi, da bi se prisilna delavnica v Ljubljani ne razširila, kazalo se je s prepričevalnimi dokazi, da ne gre v korist tujih prisiljencev, ki se pobirajo iz družih kronovin. škodovati itak borno domačo obrtnijo in kratiti prislužek domačinom. Marsikatera grenka beseda in pisani pogled zadel je one, ki so se drznili motiti one morodajne kroge v njih početju. In danes! — Brali smo v tukajšnji „L. Z.“ z dne 26. novembra nekaki protest proti temu, da bi se tuji prisiljenci rabili pri kulturnih delih na prostem; ker bi se s tem odškodovali moralično domači kaznjenci, na katere v poboljševalnem oziru tako izvrstno upliva pečanje s kulturnim delom!

Tudi ti krogi spoznavajo tedaj, da nam mora biti srajca bližja nego suknja in da naša dežela ni v prvi vrsti v to poklicana poboljševati izmečke tujih kronovin.

Pozno prišlo je to spoznanje, a prišlo je in preverjeni smo, da se bodo isto tako oči odprle nekaterim še v marsikaterih drugih stvareh.

Urejenje razmer, ki se tíčejo ljudskih krogov, izvršuje se dandanes še vedno brez ístih. Za svet ne vpraša se nikdar onega, ki sam občuti, kje ga ga čevelj tíščí! Zato pa ima marsikaj, da skoro vse, kar se je na ta način sklenilo in storilo tako neuspešne posledice, zato je izvršitev tako težavna in ovira mnogokrat napredek, mesto da bi ga pospeševalo!

Iz Ljubljane. Čujemo, da se bodo potrebne okna za novo stavbo blaznice na Studencu naročila v deželni prisilni delalnici. Uzrok temu je, ker ima prisilna delavnica mnogo mecesnovega lesa, katerega ji je nekdo za naročene slamnate ovitke (Stroh-hülsen) mesto gotove plače v zameno dal. Pri tej manipulaciji odpade davkoplačevalnim mizarjem skoro polovica prislužka. Ker so stavbeni mizarji sedaj večinoma brez dela, bil bi skrajni čas, da bi se omenjeno delo za Studenec razpisalo. Vprašati se sme torej: Bode se li oziral sl. deželni odbor na domačine, davkoplačevalce ali pa podpiral prisiljence, kateri so večinoma iz drugih dežel? Najbolje bi bilo, ako se mecesnovega lesa zaloga proda in se ne dela konkurenca mizarjem. Prisiljenci zaradi tega ne bodo postopali, ako bodo okna za Studenec pošteni mizarji delali, pač se je pa nasprotnega báti. Dolžnost vsakega domoljuba pa je, ostati dosleden svojim zagotovilom, da bodo namreč „po svojih slabih močeh“ podpirali i delali za svoje volilce, med koje se tudi štejejo vsigdar mizarji, prisiljence pa nikakor, posebno ne onih, ki jim ni domovina Kranjska, i ki imajo ogromno večino v prisilni delalnici ljubljanski! R.

Iz Ljubljane, 2. decembra (Izv. dop.) Slabi časi, take tožbe slišimo vsak dan mej našim obrtniškim stanom. Kako drugače je bilo včasih, predno se je bila proglasila obrtna svoboda. Tedaj si je marsikak obrtnik spravil lepo premoženje, ne re-

ampak naj postrezajo vsem bolnikom, h katerim bi jih utegnili pošiljati mojstri, jednako véstno in dobro. Zasluženi denar pa naj natanko do krajcarja prinašajo gospodarju.

Nasprotno pak je bilo tudi mojstrom prepovedano zaslužek pomočnikov (plačilo) kratiti ali poviševati. Zlasti nepostavno je bilo, kacega pomočnika odgovarjati in ga vabiti k sebi v službo, češ: popústi pri svojem mojstru delo. Ako so prišli v ti stvári kacemu mojstru na sled, kaznovali so ga z dvema funtoma voská.

Shajališča pomočnikov so zvali rokodelske ostaje. Ostaja je bila hiša, v kateri so se oglašali v Ljubljano došli tují rokodelci ter od tod hodili z najmlajšim mojstrom iskat dela. Na rokodelski ostaji so tudi prenočevali in dobivali hrano, ako pri mojstrih njihovega rokodelstva ni veljala zgoraj omenjena navada, da so se vrstili vsi in dajali pomočniku záporéd hrano in stanovanje zdaj ta, zdaj óni. Ob jednem pak so bile te rokodelske gostilne tudi shajališča pomočnikov, ki so obravnavali v njih svoje stvari, vendar nadzorovati je moral te shode najmenj jeden mojster. Godilo se je to ob nedeljah. Ako se je vnel med pomočniki prepír, ali je rekel kdo komu tekem tedna grdo besedo, reševali so to vprašanje ob nedeljah, in takisto tudi prepírov mojstrov med sábo ni poravnalo sodíšče nego vse rokodelstvo samó.

(Dalje prih.)

čemo da bogatstva, a toliko gotovo, da je bil pre-skrbljen za svoje stare dni. Marsikateri kupil si je celo hišo svojo. Res težavno je bilo tedaj postati samostojen mojster, mnogo se je truditi moral pomočnik, da je dobil obrtno pravico, a ko jo je dobil, bil je zagotovljen obstanek njegov.

Z obrtno svobodo so se pa za obrtni stan odprla vrata za vsakojake neprilike. Tovarne, delujoče z velikim kapitalom in stroji so začele delati konkurenco malemu obrtniku. Ves svet se je preplaval cenami, če tudi slabimi izdelki. Naravno torej, da je malemu obrtniku začelo hudo presti. Boj za obstanek bil je slednji dan hujši. Kako naj bi se pa tudi meril bore obrtnik, živeč od dela svojih rok, z židovskimi bogatini. Pa kaj hočemo tožiti, ko nič ne pomaga. Vsaj se celo vlada noče zameriti v licemu kapitalu in to je uzrok, da se tako odlašča z obdačenjem kupčij na borzi.

Pa ne le veliki kapital, temveč tudi druge stvari nam škodujejo. Mnogo smo tudi sedanje bede krivi sami. Mnogi so se hitro poprijeli napačnih liberalnih načel, da je treba vse sile napeti, da s konkurenco uničimo družega. Posebno mej manjšimi obrtniki se je pokazal tak boj drug proti družemu. Veliki industrijci pa navadno ne spodrivajo tako drug družega in se večkrat celo o cenah sporazumejo in kar se zgovore, tudi držé. Konkurenčna borba mej manjšimi obrtniki le koristi velikemu kapitalu, ker se ž njo le uničuje obrtniški stan.

Res žalostno je, da tolikokrat slišimo besede, če ti oni napravi za toliko, ti jaz pa še za toliko ceneje. Dela se tako večkrat v lastno zgubo, da bi le uničil konkurenta, ali se pa delo zvrši tako slabo, da vsled tega mali obrtnik pride ob veljavo. Če jeden po časopisih morda objavi, da to ali ono stvar izdeluje, ali prodaja ta kup, kmalu se oglasi konkurent, da za nekoliko ceneje. Sedaj se navadno oglasi prvi s še nižjo ceno. Tako da nazadnje oba delata zastonj, ali pa še celo v zgubo, tako jih je preslepila želja, da bi uničila drug družega, končna posledica je pa, da se oba uničita.

Jedino prednost, ki jo ima rokodelc pred veliko obrtnijo je, da je njegovo delo boljše in trdnjše. Zaradi tega bi bila sveta dolžnost vsacega posamičnega rokodelca, da izdeluje dobro blago po primerni ceni. V zgubo ali zastonj delati ne gre, če bi tudi s tem imeli uničiti konkurenta, ker s tem škodujemo tudi sami sebi. V prejšnjih časih, ko so imele zadruge večjo oblast, so strogo postopale z vsakim obrtnikom, ki bi bil slabo delal, ali pa, ki bi bil celo kazil. Dobro bi bilo, da bi zadruge tudi sedaj kaj storile proti takim nesolidnim mojstrom. Tako postopanje naj bi se javno grajalo in javno po obrtnih glasilih bičali rokodelci, ki slabo delajo jedino s tem namenom, da bi družemu škodovali.

Obrtniki, današnji časi so težavni, zato pa moramo gledati, kako drug drugemu pomagamo, kajti le z zjedinjimi močni se bomo mogli braniti pogina. Samo jadikovanje ne pomaga. Če bomo pa vedno le gledali, kako bi uničili drug družega, je pa propad malega obrtnišstva gotov, kajti moči malega obrtnika so slabe in jih ne smemo tratiti v borbi mej seboj, vsaj se še zjedinjimo težko branimo velicemu kapitalu.

Mej nemškimi knjigotržci se je tudi bila ugnezdila razvada, da so nekateri delali za manjši dobiček nego drugi, torej knjige ceneje prodajali kakor drugi. Zveza nemških knjigo tržcev je sklenila, da bode vsacega izbacnila, kateri bi kazil cene, in s tem bi zgubil vse ugodnosti, ki jih ima od nje. Mali obrtniki seveda ne morejo drug družega siliti, da se držé poštenih cen, ker nemajo tako dobre organizacije, kakor knjigotržci, a naj bi vsi prostovoljno posnemali knjigotržce in držali se poštenih cen.

Domače in razne stvari.

(Otvorenje) Rudolfinuma in obrtnih strokovnih šol vršilo se je, kakor poročajo tukajšnji listi prav slovesno. Ker se uredništvu „Obrtnika“ k udeležbi ni doposlalo vabilo kakor drugim listom; nam pa lastnega poročila o teh slovesnostih ni moč objaviti.

(Povodom 40letnice cesarjeve) sklenil je mestni zbor ljubljanski podariti svoto 100 gld. za napravo zaklada v podporo obubožanih obrtnikov! Obresti te ustanove razdelile se bodo vsako leto dné 2. decembra.

(Gosp. rokodelske mojstre) opozarjamo na današnji, in prvi strani natisneni oklic osnovalnega odbora za „mojstersko blagajno“ s priporočilom da blagovolé pri svojih znanih agitovati za to prepotrebno društvo; ker zaradi itak že obilnih stroškov ne kaže pošiljati še posebnih vabil. Upamo da bodo vsi obrtniki, in tudi oni, ki pomoči društva morebiti ne potrebujejo podpirali s svojim pristopom dobro in koristno osnovo; katera utegne postati polagoma najumestnejši zavod v pomoč našim sodrugom. Tiste pa, kojim sreča dopušča za obrtni stan v gmotnem oziru kaj storiti prosimo, da ne pozabijo na to novo društvo!

(Za mesarje.) Vsled vprašanja c. kr. namestništva štajerskega, če je takozvana „velika mesarija“, toli podobna, ali kakor postava pravi; sodna (verwandt) „mali mesariji“ da se sme pri dovoljenju obrti ravnati po §. 14. odst. 6. obrtne

postave z dné 15. marca 1883 se je Graška kupčijska in obrtna zbornica izjavila; da naj se takim prosilcem, ki nameravajo poleg drobnice zanaprej klati tudi govejo živino to dopušča in da se jim v ta namen daje dispenc od dokaza zmožnosti po zgorej imenovanem §. — Ta izjava zbornice sicer ni merodajna, in ker so se v enakem slučaju, kakor slišimo pritožili naši mesarji na ministerstvo; pričakovati je od ondot konečne razsodbe.

(Gospodom razstavljalcem v muzeju) naznamo, da smo radi pripravljani, kolikor nam prostor dopušča objavljati v našem listu brezplačno stvarne, po strokovnjakih sestavljene razprave in popise o izstavljenih izdelkih. Zahtevati pa moramo, da so za natisek pripravljene in slovensko pisane, ker se s prestavljanjem ne moremo pečati.

(Po novem letu) prične izhajati nov politično-humoristični list „Brus“, čegar urednik bode g. J. Železnikar. „Rogač“ ne bode izhajal več!

(O slabi kupčiji in o pomankanju dela), tožijo že sedaj skorej vsi rokodelci, posebno pa tisti, ki so bili vajeni, da je delo za zimsko sezono dalje trajal. Če se obrti v novič ne ožive, bode zima pač dolga in žalostna, posebno pa za delavce, ki nimajo stalne plače, in si v kratkem času, ko je bilo nekoliko več dela niso mogli ničesar prihraniti.

(Mestni zbor) sprejel je nasvet; da naj se napravi mestni načrt. V to se ima najeti še jeden geometer z letno plačo 1500, aparati pa bodo stali 2000 gld. Kakor se iz tega sklepa vidi imajo naši mestni očetje še vedno žepe na stežaj odprte za kake nove „plane“; ki so pa menda ravno tako nujni, kakor načrt za preložitve „Gruberjeve ceste“. Minulo je že nekaj let odkar so za „plan“ dali če se ne motimo 900 gld., a klanec je še vedno tam kjer je bil pred planom. Ko bi se ona svota od takrat obrestovala dobil bi lahko marsikateri revni meščan iz nje podporo.

(O obrtni razstavi) v novem deželnem muzeju; katera se je kakor smo vže zadnjič omenili priredila, iz nam neznanih vzrokov, brez da bi se bilo to preje v javnosti obrtnikom razglasilo poročamo prihodnjič. Gotovo pa ne zahtevamo preveč; če poudarjamo, da je potreba zadevo te razstave, ki ima stalna biti vsaj za bodoče postaviti na gotovi temelj; da marsikateremu vsaj v prihodnjosti ne bode treba se po raznih ovinkih vrivati, — vmes! Potem pa še nekaj. Napravila se je sedaj kakor beremo razstava „umetnih“ obrtnij. Nam pa se zdi da bi mnogo pripomoglo k napredku naše domače umetne in „neumetne“ obrtnosti; če bi se ta stalna razstava vredila tako; da bi se brez razlike izvrstnim izdelkom slehernih obrtnij in rokodelstev domače dežele odmeril v gotovem turnusu pohleven prostor; in smemo zagotovljati da bi taka pravična upeljava delala dotičnim krogom manj preglavic; kakor raziskavanje kje se umetnost prične in kje konča! Največ podpore pa potrebuje mala obrt — velika industrija si vže sama vé pomagati! — To je naše in mnogih drugih prepričanje.

(Prošnja na cesarja.) Kakor poročajo tirolski konservativni časniki, podpisale so to prošnjo vse zadruge na Tirolskem, poleg tega pa še tisoč posamnih obrtnikov. Po najbolj oddaljenih krajih podpisovala se je prošnja. Tudi obrtniki na Predarlskem so se nekda močno udeležili. Pri nas jih dosedaj izvzemši iz Loža, o katerem smo zadnjič poročali še iz dežele prav nič nismo dobili. Je li to dokaz, da se nam na Kranjskem tako dobro godi; da pomoči niti iskati nočemo ali pa da smo že tako „par terre“ da niti upanja nimamo več; nočemo raziskovati ker je prežalostno.

— Parlamentarična enketa bode sklicana v zadevi upeljave delavskih zbornic. Principialno se je sklenilo porabiti kot eksperte samo osebe iz delavskega stanu in so se izvolili: po jeden zastopnik delavskih društev „Skala“ in „Gwiazda“ v Lembergu in Tarnova, Stasinski iz Krakova na Poljskem; Anton Frimel iz Steyer; J. Rott, Sorger, Neuf, Kraupa, Ruzička, Popper, Popp, Bardorf, Leisner, Gehrke z Dunaja, Ulrich iz Reichenberga, Sima iz Prage, Jiraček iz Schmihora; Kozina iz Pilsna, Saros iz Brna; Kunc iz Ljubljane in Seremala iz Lemberga. Enketa sešla se bode prihodnje leto.

— Povodom 40letnice so naslednje dunajske zadruge ustanovile fond za pomoč potrebne sodruge in sicer: krojaška zadruga 140.000 gld.; čevljarska zadruga 40.000 gld., zadruga bukvozevov 8000 gld., pekovska zadruga je pomnožila svoj invalidni zaklad od 5.000 na 10.000 gld., poleg tega pa je podarila dné 2. decembra na posamezne potrebne bivše mojstre po 20 gld. zadruga gostilničarjev 2000 gld., ki so se pa razdelili dné 2. decembra štiridesetim sodrugom; zadruga kupčevalcev z mešanim blagom 2000 gld., zadruga glavničarjev 1200 gld., zadruga tkalcev razdelila je srebrne spominske medalje; zadruga mizarjev razdelila je pa znatno vsoto mej obubožane mizarje v revnih hišah. Kakor se iz tega razvidi zamorejo zadruge za svoje tovariše vendar več storiti, kakor je to pri nas navada misliti.

— Dokaz zmožnosti za trgovske obrtnije. Češki poslanec Hajek predlagal je v državnem zboru, da se promeni obrtni red tako, da bode treba tudi za nastop kupčijske obrti dokozati sposobnost.

— Kaznilnice v Novi Kaledonij. Nekdanji francoski poslanec Ordinaire, kateri je pregledoval kaznilnice po Novi Kaledoniji, poroča nekemu sotrudniku časnika „Cocarde“ o svojih opazovanjih tako le . . . . . Kaznilnice res niso kraj posebnega veselja in razkvsja, a tudi ne isti pekel, kakersnega si ljudje sploh mislijo, in prisilno delo ni tvli težavno, kakor nekateri sodijo. Kaznjenci uvrščeni so po znamenkah (notah), katere dobe v 5 razredov. Čez štiri leta popne se jetnik, ako se je vrlo vedel v prvi razred in potem godi se mu toli dobro, da bi brzkone ž njim rad menjal marsikak francoski kmet ali majhen bopataš. Kaznjenee prvega razreda dobo namreč koncesijo, t. j. 7 hektarjev zemljišča in hišo. Lahko se oženi seveda s kako obsojeno žensko in živi kot zemljiški posestnik, če dobro gospodari. Da še več. V Bourreiju videl sem celo obitelji, katere se v nedeljo k sv. maši vozijo. Vse imajo konje in vozove, soproge svilnate obleke in otroci so prepreženi s čipkami. 65letni kaznjeneec „Normandinec“, po domače „oče La Chopinette“, rekel mi je: „Zdaj sem 10 let že tukaj, 6 let imam koncesijo in oba moja sinova sta prišla s Francoskega k meni. Kupčije so dobre, tako da nasadimo vsako leto kave za 6 do 7000 frankov. Odkritosrečno izpovem, predragi gospod, žal mi je, prav žal, da deset let prej nesem pričel moriti!“ —

— Mödliinger Schuhfabrik v Gradcu. Kakor poroča „G. T.“ izdali so čevljarji, usnarji in kupčevalci z čevljarskimi snovi, brošuro v kateri protestujejo proti nameravani naselbini omenjene tovarne v Gradcu. Prebivalstvo opozarja se na slabe izdelke ter prosi v interesu domačega obrta, da bi občinstvo ne podpiralo omenjenega podjetja. Hišniki, ki imajo prazne štacune prosijo se, da jih židu ne oddajo; marveč se zaradi tega obrnejo na agitacijski odsek čevljarjev. Omenjena tovarna otvorila je tudi v nekem mestu na Poljskem podružnico; a obrtni urad jo je dal zapreti. In sedaj more čakati na izid vložene pritožbe.

(Einladung) an die Herren Handwerkermeister in Laibach! Nachdem die hohe k. k. Landesregierung mit Erlass vom 2. Dezember l. J. über Ermächtigung des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 22. November l. J. die vom krainischen Gewerbevereine vorgelegten Statuten zur Bildung einer „Meisterkrankenkasse für die Genossenschaften der handwerksmässigen Gewerbe in Laibach“ genehmiget hat, berufen wir für Sonntag den 9. Dezember Vormittags um 10 Uhr in Schreiner's Bierhalle, St. Petervostadt die erste constituirende Versammlung ein. Tagesordnung: 1. Ansprache des Vorsitzenden. 2. Verlesung der Statuten und Entgegennahme von Beitrittserklärungen, und eventuell 3. Wahl des Vorstandes. Gewerbsgenossen! Durch die Gründung dieser „Meisterkrankenkasse“ ist es uns möglich geworden einem humanen Vereine anzugehören, der ausschliesslich aus Standesgenossen gebildet und von denselben geleitet, — die besten Gewähr bietet, das seine Wirksamkeit unseren Bedürfnissen und Ansprüchen angepasst wird, anderseits aber ermöglicht dieser Verein, dass auch jene Gewerbsgenossen, welche eine Hilfe aus demselben nicht zu beanspruchen in der Lage sind, ihr Scherfstein zu Gunsten des Aufblühens und Gedeihens eines Vereines beitragen können, der bestimmt ist, in den allertraurigsten Fällen im Leben des Handwerkers, — bei Erwerbslosigkeit durch Krankheit und Unglück, eine Zufluchtsstätte aller Standesgenossen zu werden! — In längst vergangenen Zeiten haben die Zünfte in collegialer Weise ihre Gewerbsgenossen unterstützt; erneuern wir diese alte löbliche Sitte durch allgemeine Theilnahme an diesem Vereine, zeigen wir, das es für den Gewerbestand auch heute noch ein Feld gibt, wo derselbe unbeirrt durch mannigfaltige Ansichten über sozial-gewerbliche Tagesfragen einsteht für die Humanität durch Unterstützung seiner hilfsbedürftigen Standes- und Gewerbsgenossen! — Wenn auch der ursprüngliche Zweck dieses Vereines lediglich in der Versorgung während der Krankheit und der Auszahlung eines Begräbnissbeitrages besteht, so ist doch kein Zweifel zulässig, dass der Verein bei allgemeiner Theilnahme mit der Ansammlung eines überschüssigen Reservefondes nach § 10 der Statuten auch bei andauernder Erwerbslosigkeit durch Invalidität und Alter seinen Mitgliedern oder deren Angehörigen hilfreich wird beistehen können. — Gewerbsgenossen! Der Baugrund ist gelegt, seien wir alle, vom ersten bis zum letzten, emsige Mitarbeiter, damit aus bescheidenem Anfange ein schönes grosses Werk gelinge zum Nutzen und zur Ehre des gesammten Handwerkerstandes! — In diesem Sinne ladet zur allgemeinen Theilnahme an der Versammlung alle Handwerkermeister freundlichst ein.
Das Gründungs-Gomité.